

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De beneficiis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Juribus Regaliorum. Tit. 15

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62028)

- ones permiserunt, liberas. Fecit idem in Galliis Philippus Augustus, & Ludovicus Sanctus; in pragmat. sanct. anno 1228. In Germania Fredericus III. In Galliis Carolus VII. recipiens Basiliense Concilium. anno 1438. Postea per concordata inter Papam Leonem X. & Regem Franciscum I. anno 1517. electiones fuerunt sublatae, & in Episcopibus, Monasteriis, & aliis Sacerdotiis, quibusdam exceptis, Nominatio jus Regibus Galliarum fuit attributum. *Dartis tract. de Benefic. lib. 3. cap. 13. Videatur Bochellus Decretor. Eccles. Gallic. lib. 7. tit. 3. per tit.*
- 11 Quod jus nominationis, teste Cromero, lib. 2. *hystor. Polon. de Poloni* habent Poloni similiter: habent Angli, à tempore Edovardi III. testis lidoro Virgilio lib. 9. *hystor. Angl.*
- 12 Quapropter canon. 29. *Apostolor.* jubet deponi & segregari eos qui per Sæculares Magistratus adepti fuerunt Ecclesias, & *canone 2. Synodi VII. seu II. Nicenæ* omnis electio, quæ fit à Principibus, & Magistratibus, judicatur irrita: *can. omnis. 7. dist. 63. & canone 28. Synodi III. in Constantinopolitane IX.* prohibentur Laici Principes vel Potentissimi nominationi Episcoporum se immiscere. *can. nullus. 1. d. dist. 63.*

TITULUS XV.

De Iuribus Regaliorum.

SUMMARI A.

1. Præter Jus Nominatio- nis quod jus habeant Imperatores hodierni.	6. Consuetudine.
2. Reges Arragonia.	7. Quali.
3. Angliæ.	8. Ex auctoritate Regum
4. Galliarum.	9. Potius privilegio.
5. Ejus Juris ratio, desu- mitur ex fundatione.	10. Competit solis Regibus.
	11. Juri Regaliorum locum Sede vacante.

CORVINI
De Pers
et Benefic. E

G

32

12. Vacat per promotionem Episcopi ad Cardinalatum.
 13. Ut Sedes Episcopalis vacare desinat, quæ requirantur.
 14. An Regi Jus Regaliorum competat in Ecclesiis Episcopales omnes.
 15. Juris Regaliorum quæ sint singularia.
 16. Solet Rex Regalia concedere Episcopis futuris: Et quid tum observantia.

Rater dictum jus Nominationis est & aliud Jus, quod Imperatores Germaniæ, Reges Arragoniæ, Angliæ, Galliarum, habent.

Imperatores; quod possint in qualibet Germaniæ Ecclesia, unicum conferre Beneficium. *Specul. tit. de prebend. §. restat. vers. item nota. Boer. decis. 32. num. 8. Petr. Gregor. Syntagm. jur. univ. lib. 17. cap. 7. num. 21.*

Reges Arragoniæ; Concessit enim Petro Regi Arragonum Urbanus II. quod expugnasset & depulisset Mauros, decimas, primitias, & omnia beneficia Juris patronatus Ecclesiarum & Civitatum omnium, à quibus eiecerat fidei hostes, ut Ipse & Successores, exceptis Episcopatus, conferre possent in perpetuum quibus vellent. *Francisc. Tara. de Regib. Hispan. in Alphonso 6. Petr. Gregor. d. loc. num. 22.*

Reges Angliæ, habent hoc jus, (Regaliorum vulgo appellant) quod in quibusdam Ecclesiis cathedralibus regni sui, prebendas & alia beneficia earum, parochialibus Ecclesiis exceptis, Sede Vacante conferant; illoque tempore temporalia & fructus percipiant; *Gloss. antiqu. in §. item quod dicta. in verb. regalia. de anna. in Pragm. sanct. ad eosque pertinent beneficiorum collationes, quæ in fructu sunt; Gloss. in c. cum olim. de major. & obed. ut & præsentationes, electiones, & similia. Prob. in tract. de penson. 4. 28. part. 1. Petr. Gregor. d. loco. num. 20.*

Sed cum Reges Angliæ eo jure abuterentur, inter cætera capitula quæ Petrus Leonis Pontificis Romani Legatus pactus est cum Henrico II.

[N] 2 co II.

ius
 omnis
 ecclesiasticus
 IV.

eo II. Anglia Rege, hoc fuit, ut Archiepiscopus, Episcopus, Abbatia non tenerentur in manu Regis ultra annum. *Dart's tract. de benef. sect. 3. cap. 16. vers. hoc vero jus.*

4 Reges etiam Galliarum conferunt jure Regalia in certis Ecclesiis vacantibus, pendente vacatione, beneficia vacantia, ad earum collationem pertinentia, *Archidiaconus in can. Imperium. dist. 10. Specul. in tit. de Sede vacante. ult. column. ibi. item etiam Reges. Rufius in tract. Regalia in 1. part. pref. plura de orig. Regal. Corset. tract. de potest. Regal. qu. 1. omnia; exceptis Ecclesiis Parochialibus, & illis Præbendis exceptis, quarum collatio Vacante Sede devolvitur ad Capitulum. Papon. Prætor. Curia lib. 1. tit. 3. Qui dicit omnes Ecclesias eo jure conferri. *Dart's d. sect. & cap. in princ.**

Quod jus agitarum fuit sub Nicolao III. in Curia Romana. *Jan. Andreas in c. 2. post Joh. Monach. ibi num. 3. de præbend. in 6. Decret. Concilio Lugdunensi primum, cui præfuit Bonifacius IX. c. generalis. 13. de elect. in 6. post Basileensi probatum atque confirmatum. Sum. quod dicto. de annot. in Pragm. sanct. Et conservatum in Gallis. Et constat ex constitutionibus Regum: Philippi Pulchris Anno 1328. Philippi Valesii Anno 1334. Ludovici XII. Anno 1499. Postea confirmatum ad omnes Ecclesias Episcopales. *Arresto Generali Septemb. 1582.**

Præterea in dictis Ecclesiis vacantibus, Reges quamdiu vacantiarum percipiunt fructus, eis arbitrio suo utuntur, fruuntur, cuius propterea manus injiciunt, ponuntque eas sub tutela sua; *Bov. d. 12. num. 9. Duaren. de benefic. lib. 3. cap. ult. Dart. d. loc. vers. Hæc. & constituunt Oeconomum, qui fructus colligat, & eo modo recipiat quo viventes Præpositi facerent. *Petr. Gregor. d. loco, num. 19.**

5 Hujus Juris indicendi ratio desumi potest vel ex fundationis causa, *d. c. generali. 13. §. qui vero. de elect. in 6.* in qua qui fundat, vel dicit sibi reservare hoc potest, ut vacatione adveniente fructus faciat suos *can. Eleutherius. 18. qu. 2. c. præterea. 23. c. nobis. 23. de jure patron. in 1. que in Ecclesiis & Monasteriis, quæ Regia sunt fundationis, hoc potest legitima sunt regalia. Vel ex eo quod feudi regii sint Ecclesiæ, & sicut Præposito mortuo, feudum redeat ad Regem, ut & beneficia ex eo*

CORVINI
De Pers
et Benefic. E

G

32

Qua: fac. can. in sacris. 16. caus. 16. qu. 1. Felin. in c. cum venerabilis. 12. col. de except. Cardin. consil. 122. Petr. Gregor. d. loco, num. 23. Ita fructibus ad Regem devolutis, beneficiorum collatio pertinet ad Regem, Petr. Gregor. d. loco. donec Episcopus fidelitatis praestiterit Sacramentum. Datus d. loco, vers. hujus juris.

6
Velex ratione usus vel antiquae consuetudinis hominum memoriam excedentis. d. c. generali. §. qui vero. c. 1. de praescript. in 6. Petr. Gregor. d. loc. & num. Potest enim praescriptio illa immemorabilis concedere Laicis, Ecclesiastica aliàs prohibita. Exemplum in Decimis. c. prohibemus. de decimis. junct. c. cum Apostolica. de his quae fiunt à Prælat. sine cons. Capit.

7
Sunt qui dictam consuetudinem ex errore magis, quam ratione profectam esse contendunt. Archidiaconus in can. Imperium. dist. 10. Quia beneficiorum collatio res esse sacra spiritalisque dicitur, ideoque à Laicis prophanisque hominibus aliena. c. decernimus. de judic.

Sed Marcellus Patavinus, ante annos ducentos, ad Imperatorem Ludovicum IV. scripsit; Beneficiorum distributionem rem omnino prophanam temporalemque esse judicandam, eamque magis Principibus Prophanisque Magistratibus, quam Episcopis convenire.

Quibus fortè moti Galliarum Reges aliqui, procères ac milites praefecerunt monasteriis, eisque eorum opes fruendas fuerunt largiti. vid. Emil. lib. 3. & 5. histor. in Carolo Simplice.

8
Sunt & qui hic Regum adferunt auctoritatem, eorumque consecrationem, quæ eos quodammodo facere videtur sacrorum participes. c. 1. de sacra unct. Verum hæc auctoritas non sufficit, alioquin competet omnibus aliarum Gentium Regibus, quibus tamen id non conceditur.

9
Et proinde dicendum potius, sec. Petr. Gregor. d. loco, num. 25. cum fundatione, feudo, consuetudine, auctoritate & concurrere privilegium, quod Christianis Galliarum Regibus, utpote in Sedem & Fidem Apostolicam devotissimis & officiosis est concessum. vid. can. Ego Ludovicus. §. idemq. can. Adrianus. dist. 63. in can. hinc est. verb. regali provisione. 16. qu. 11. can. Synodo. 16. qu. 1.

Competit solis Regibus non Regni Regentibus, ut dicunt, aut

mus
mus
celesiad
IV.

Gubernatoribus: *Dartis d. sect. & cap. vers. huius juris.* ut iudicatum in Senatu pro regimine Matris Regis Francisci I. capti in praelio Ticinensi; Confirmavit etiam Rex Johannis ab Anglo captus collationes Beneficiorum per filium Carolum V. durante sua captivitate factus, *utroque stat ex Codice & Registro Curia; cui titul. Ordinationes antiqua. fol. 4. verso.* Versantur ergo in errore, Ruzæus in tract. *Regalior. privileg. 16.* Corsetus tract. *de potest. Regis.* contrarium sustinentes.

11 Juri Regaliorum aperitur via, vacante Sede tam de jure, quam de facto: *Ruzæus ita iudicatum refert. in priv. Reg. 1.* sive utroque: *de const. Philippina & Arresto Anni 1487. 18. Jan. & Anni 1481. 27. Dec.* Nec enim multum interest, quomodo vacet Ecclesia Episcopalis, an morte, an promotione ad aliud munus Ecclesiasticum, aliiive modis: Quos referemus suo loco.

12 Per promotionem ad aliud munus Ecclesiasticum; ut si quis Episcopus, cooptetur in Cardinalium Romanæ Ecclesiæ ordinem. *de saus priv. 13. & 14.* Quia Cardinalis Romani officium est huiusmodi, ut alterius Civitatis Episcopo id exequi non liceat. *Panorm. in c. hinc memoria. 4. de postulat. Pralat.* Utraque enim dignitas requirit regularitatem. *c. 2. de Cleric. non resident.* & propterea ut utraque retineri potest est Pontificis Romani dispensatio necessaria. Proinde is, qui promovetur ad eum Dignitatis gradum, Episcopalem dignitatem amittere regulariter dicitur. Ut & sæpe in Gallis in Curia Centumvirali, contra propria est de Regalibus cognitio, est iudicatum. *Anno 1361. 20. Nov. 1384. 2. Jul. 1363. 20. Jan. test. Duar. d. lib. & cap.* Nec refert tum Cardinalatus datus sit eum, an sine titulo, vel sub expectatione Tituli: ut iudicat. in Senatu Anno 1598. 29. Augusti.

Nec hic nuda dispensatio sufficit, ut Episcopus factus Cardinalis Cardinalatum & Episcopatum retineat, sed, ut desinat Regalia ecclesiæ, necesse, ut adeat Principem, & Sacramentum fidelitatis ei de manu præster: Ut sæpe iudicatum. *Dartis d. loc. item certum.*

13 Ut autem vacare desinat Sedes Episcopalis, & fructus percipiat Electus Episcopus, requiruntur tria, expressa in constit. *Philippi P. 1. 1302. in Camera Comput. incip. Dum Episcopus alicujus Episcopatus ad Dominus Rex habet Regalia. &c.* Primum, ut ritè ac legitime novus

CORVINI
De Pers
et Benefic. E

G

32

Me Episcopus sit electus; Deinde ut sacramentum fidelitatis Regi præsteret, & Regias literas ejus jurisjurandi apud Patrociniorum Præfecturam receperat, & ut loquuntur, verificatas habeat; Tertio; Ut habeat ab ipsis Ratio ciniorum Præfectis literas alias, quibus fundorum Episcopatum Dispensatori Regio mandent, ut novum Episcopum fructibus Episcopatus sui frui sinant. *Duaren. d. loc. Dartis d. loco. vid. Ruffeus in privileg. § 8. § 9.*

Non competit Regi Regaliorum jus in omnes Episcopales Eccle-14
 sias; Certus catalogus apud Ratio ciniorum præfecturam præscriptus, *Ægid. Magist. in decision. & tract. Regal. cap. 4. Duar. d. loco. D. Petr. Gregor. d. loc. num. 18.* Et quidem in hunc modum: In tota Provincia Senonensi, exceptâ Diocesi Antifiodorensi. In tota Provincia Rheimensi, diocesi Cameracensi exceptâ: In tota Provincia Bituricensi, exceptis Lemovicensi, Cararcensi, Ruthenenfi, Abbiensi, Minarensi: In tota Provincia Turonensi, exceptis Macloviensi, Venetensi, & aliis Britannia Ecclesiis: In Burdegalensi Archiepiscopatu solum: In tota Normania. Non Provincia Occitanensi, nec Arelatensi.

Jus Regaliorum habet multa singularia; Colligi ea possunt ex di-15
 versis Placitor. *Papom. Ruffeo. d. tract. Magistro. d. tract. Petro Gregor. d. lib. cap. 8.* Nos, pro ratione instituti nostri, perstringemus pauca.

1. Pendente lite possessio adjudicatur ei, qui jure Regalia est, sub-
 iacens: 2. Postulante adversario non admittetur sequestratio: 3. Se-
 de vacante si præbenda vacet, Rex eam intra annos triginta, olim, *sec.*
constit. Ludovici XI. anno 1499. art. 11. hodie tres, *Ruffeus priv. 23.*
 conferre potest: *Dartis d. loco, vers. Item quod.* 4. Beneficia curata, &
 præbende præceptoriarum, *Arrest. 1611. Febr. 22.* non cadunt in Regalia:
Arresto Ann. 1575. 5. Maji. vid. Ægid. Magist. tract. Regal. cap. 3.
 5. Per Præbendati ingressum in monasterium, vacante postea Sede, si
 professionem non fecerit, non vacat Præbenda in Regalia: *Arresto*
Anni 1598. Martii 10. 6. Vacat in Regalia si quidem collatio facta
 canonice, non tamen apprehensa possessio corporaliter: *Ruffeus priv. 1.*
 7. Item, Capitulum tenetur recipere Regaliam, etiamsi de injustitia
 & defectu tituli ei constet: *Ruff. 6. priv.* 8. Impetrationem beneficii
 regaliorum non vitiat qualitas, quæ si fuisset expressa, remorari potuis-
 set Regem, omisso: *Idem priv. 7.* 9. Papa in Regalibus prævenire
 Regem

ius
 omnis
 ecclesiarum
 IV.

Regem non potest: *Idem 9. privil.* 10. Cadunt in Regalia, non tantum præbendæ in Ecclesiæ erectione fundatæ; sed & postea in futurum: *Idem 8. privil.* 11. Regalia à Rege possunt remitti; sed non nisi in Regem transfiniti: *Idem in priv. II. 16. & 27.* 12. Per secundam Præbendæ acceptationem, primum Jure Regaliorum collatum vacat & revertitur ad Regem: *Idem 21. privil.* 13. Possunt Beneficia Juræ Regali conferri septenni: *Idem 24. priv.* 14. Rehabilitatio ad beneficium incompatible non conceditur in juris Regaliorum præjudicium: *Idem 25. privil.* 15. Collationum Beneficiorum in Regaliis vacatorum cognitio & determinatio pertinet ad Solas Supremas Curias: sive agatur de possessorio, sive de petitorio: *Idem 26. privil.* 16. Rex confert in Regaliis præbendas unitas & suppressas: *Idem 28. privil.* 17. Non tenetur Regalista in impetratione, beneficiorum alias jure Regali obtentorum facere mentionem: *Idem 29. privil.* 18. Fructus hujusmodi jure suorum Regaliorum, non obstantibus Apostolicis constitutionibus, Ecclesiarum statutis & consuetudinibus: *Idem 31. privil.* 19. Non impedit collatio in favorem certæ personæ facta; quominus, apertis Regaliis, Rex possit conferre alteri: *Idem 32. privil.* 20. Potest Rex conferre sub conditione; *Si nostris temporibus vacaverit Beneficium: Idem 33. privil.* 21. Regalia semel aperta durant, neque tempore veniente Reges morte expirant; donec fidelitatis juramentum interventus actu ipso, *Idem priv. 36.* in persona, non per procuratorem, *Idem 43. priv.* præstiterit: 22. Jure Regaliorum aperto, non potest Beneficium ejus collationis per resignationem causâ permutationis conferri à Pontifice: *Idem 44. privil.* 23. In Regaliis is cui Beneficium hoc modo vacans Rex contulit una die, provisione sub sigillo Regio non contulit; Et cui sequenti die idem Beneficium contulit. Rex est potest licet subscripserit sigillumque sit appensum: *Idem 45. privil.* 24. Si & prior, etsi una die duobus facta sit, collatio præfertur: *Idem 46. priv.*

16 Notandum, etsi hodie Galliarum Rex Episcopis futuris contulit Regaliam, & facultatem nominandi in Beneficiis vacaturis, nihilominus tamen fieri collationem in Regis nomine; talis concessionis facultatis habitâ mentione nulla; Aliter si facta, esset irrita. Licet tamen reapse collatio fiat, secundum Episcopi, qui Regaliæ jus obtinuit, nominationem; *Placit. Curie, Anno 1599. 1. Jul. Davis à loc. vers. per LIBRA*

Corvin
De Pers
et Benef. E

G

32